

Claire Keegan (suom Kristiina Rikman): Kasvatti

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Claire Keegan (suom Kristiina Rikman): Kasvatti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/claire-keegan-kasvatti/>)

Claire Keegan (suom Kristiina Rikman): Kasvatti

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI

Kasvatti pienoisromaanin kertoja on pikkutyttö, joka annetaan apulaiseksi sukulaisperheeseen. Hänen vanhempansa ovat köyhiä irlantilaisia maanviljelijöitä. Eletään 1980-lukua, katoliseen perheeseen on siunaantunut runsaasti lapsia. Tuskin edes ruoka riittää, välittämisestä ja hoivasta puhumattakaan. Sukulaisperheessä, Kinsellan luona, tyttö saa enemmän kuin osasi toivoakaan.

Keegan, joka tunnetaan taitavana ei-verbaalien tunteiden kuvaajana, välittää tytön kokemusta jostain hyvästä ja onnea tuovasta elämästä, josta hän ei tiennyt mitään.

Näin hän ymmärtää vähitellen sen, miten kurja ja nujerrettu tyttö hän oli, ja sen miten loduttomassa köyhydessä hänen perheensä elää.

Keeganin lyhyet kertomukset ovat tunnettuja epäsuorasta ilmaisusta, lukijan annetaan ymmärtää ne asiat joista ei puhuta. Tyttö ei ymmärrä, miten likainen ja rääsyinen hän on, kunnes tajuaa sen. Oivaltavana hetkenä, kun Kinsellan emäntä ojentaa hänelle puhtaita vaatteita, hänen entiset rääsynsä muuttuvat vastenmielisiksi.

Puhdistuminen kylvyssä on syntymän kaltainen kova kokemus. Saippuaista vettä on runsaasti, toisin kuin kotona jossa kaikki sisarukset kylpivät samassa, haaleassa ja vähäisessä vedessä. Lisäksi vesi tuntuu aluksi liian kuumalta, kunnes keho tottuu. Näin siis puhdistautumisen kuvauksessa on monenlaisia uudistumisen merkkejä.

Tyttö on niin tottunut huonoon kohteluun, että ei huomannut lohduuttomuutta, katkeruutta ja apatiaa jonka vallassa hänen vanhempansa elivät. Ja koska tyttö ei osaa lainkaan hahmottaa köyhyyttä, jossa on elänyt, se tulee ilmi epäsuorasti hyvinvoivan kodin, sen emännän ja isännän ihailussa.

Hän sai hellää turvallisuutta ja hoivaa. Pian tyttö oivalsi että tämä erityinen huomio johtuu siitä, että Kinsellat olivat menettäneet poikansa. Hän ymmäsi, että tämä on hänen tilaisuutensa onnelliseen elämään. Vähitellen hän uskalsi antautua myös vihan tunteille isäänsä kohtaan.

Keegan kuvaa tämän hienossa kohtauksessa, jossa tyttö on tullut emännän kanssa lähteelle hakemaan vettä. Emäntä pitää kiinni, niin että tyttö voi turvallisesti kurkottaa vettä. Samalla hetkellä tyttö näkee itsensä lähteen peilissä puhtaana ja uutena:

”Koukkaan kauhalla vettä ja nostan sen huulilleni. Vesi on kylmää ja kirkkaampaa kuin mikään ennen maistamani vesi: se maistuu isän lähdöltä, siltä kuin hän ei olisi koskaan käynyt täällä, siltä että hänen lähdettyään minulla ei ole mitään. Otan vettä uudestaan ja kohotan kauhan auringon tasalle.” (25)

Vähitellen tyttö oppi talon tavat, hänen omat toiveensa ja mieltymykset kasvoivat. Emännän kanssa hän teki mielellään töitä. Isäntä oli hellä ja turvallinen, tytöstä tuntui ihmeelliseltä se, että joku kuunteli mitä hänellä oli sanottavaa.

Mutta kaikkea ei ole syytä puhua ääneen, pojan menetyksestä ei talossa haluta puhua. Ja jos tytöltä kysellään, niin hänen ei tule lähteä juoruiluun mukaan. Isäntä antoi hänelle ohjeen: puhumalla liikaa ihminen voi menettää joskus onnensa.

Viimein tulee aika, jolloin tyttären tulee palata kotiinsa, tai tekemään uusi sopimus jatkosta. Kodin tuttu, vastemnieliseksi muuttunut ilmapiiri leuhahtaa tytön kasvoille kuin tunkkainen huoneilma. Keegan ilmaisee koko tilanteen tiiviisti vain parilla repliikillä. Se osoittaa myös miten Kristiina Rikman on valinnut sanat tarkasti, luottaen niiden vivahteisiin:

”Äiti seisoo pikkuveli sylissä ja katsoo minua.
– Sinä olet kasvanut, hän sanoo.
– Kyllä, minä sanon.
– Ai, se on nykyään ”kyllä”, hän sanoo ja kohottaa kulmiaan. (74)

Äiti tietää, että perhe on menettänyt otteensa tyttöön. Tämä osaa vaieta, eikä halua kertoa millaista hänellä oli: se antaisi vanhemmille vallan vetää hänet takaisin kurjuuteen. Romaanin loppu jää luonnollisesti auki, vaikka tyttö on tehnyt rohkeasti valintansa.

Kasvatti kuuluu tietävästi irlantilaisten koulujen lukemistoon, se on siis aikamme klassikko.

Claire Keegan: *Kasvatti* (Foster) suom. Kristiina Rikman, Tammi, 2024.

Risto Niemi-Pynttäri on kirjallisuuden ja kirjoittamisen dosentti Jyväskylän yliopistosta

« Previous:

Claire Keegan (suom Kristiina Rikman):
Nämä pienet asiat
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/claire-keegan-nama-pienet-asiat/>)

Next:»

Dylan Thomas (suom) Mika
Korhonen:Rakkauden ensi kuumeesta
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/dylan-thomas-rakkauden-ensi-kuumeesta/>)

admin

Vastaa

Viesti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
